

Vestfold og Telemark Fylkeskommune

Skien og Sandefjord, 29.09.2020

Innspill til arbeid med ny kulturstrategi for Vestfold og Telemark fylkeskommune

Forum for Natur og Friluftsliv Vestfold og Forum for Natur og Friluftsliv Telemark ønsker økt prioritering på tverrsektorielt samarbeid innen frivilligheten. FNF oppfordrer om at fylkeskommunen (VTFK) ser på potensialet, styrken og gjennomføringsevnen til frivilligheten innenfor kulturfeltet. Denne kraften er helt avhengig av møteplasser, delingskultur, erfaringsutveksling og koordinering. Hvis fylkeskommunen prioriterer og legger premissene til rette for økt samarbeid og koordinering innen frivilligheten, øker potensialet for økt vekstkunnskap, gjennomføringskraft og samarbeid innen kulturfeltet. Økt samarbeid på tvers av frivilligheten bør være en strategi, hvor tilskuddsordningene bør stimulere til samarbeidsprosjekter. Friluftslivets egenskaper, påvirkning og potensiale inngår i sterk grad i alle hovedtemaene til den nye kulturstrategien, og bør bli vektlagt deretter.

Overordna innspill på hovedtemaene til strategien:

Kunnskap:

FNF har som mandat å bidra til å øke kunnskapsgrunnet for tilsluttede organisasjoner. Innen friluftslivsfeltet vil kunnskap bety oversikt på eksisterende tilbud og hvor kartlegging og verdsetting av friluftsområder og «Friluftslivets ferdselsårer» blir ekstremt gjeldende. Men også fagsamlinger og konferanser hvor friluftsliv blir satt på agendaen med fokus på tiltak i kulturstrategien er nødvendig.

Inkludering:

Frivilligheten utgjør et stort bidrag i arbeidet med inkludering og å bringe mennesker sammen. Det er så mange gode tiltak arrangert av frivilligheten som har fokus på

inkludering. Samtidig er de frivillige organisasjonene unike ved at deltagelse som frivillig i arbeidet alltid er etterspurt. Dette skaper store arenaer for inkludering, felleskap og livsglede. Økt tverrsektorielt samarbeid mellom organisasjonene bør prioriteres. Tiltak kan være økt tilskudd til organisasjoner som oppretter integreringsutvalg, eller i form av prioriterte tiltak ved tilskudsforvaltning.

Infrastruktur:

I den regionale kulturstrategien fokuseres det på grønn omstilling. Vi ønsker også at kulturstrategien tar innover seg at ansvaret for bevaring av natur blir stadig viktigere i en tid hvor ressursene skal benyttes på nye måter. Arealtap er den største trusselen mot det biologiske mangfoldet, også i Vestfold og Telemark, og det er svært viktig med relevant biologisk fagkunnskap ved utnyttelse og utbygging av fornybare ressurser. Det bør være et fokus på vern av andre viktige naturtyper som kan komme i konflikt ved utbygging av vasskraft, annen type utbygging, uttak av skog til bioenergi og andre menneskelige arealinngrep. Vi anbefaler derfor at man diskuterer dette og setter opp tiltak for bevaring av viktig natur og, at dette innarbeides i strategien. Tiltak for vern av natur i strategien kan være mål om antall statlig sikrede friluftsområder, eller at hele befolkningen i Vestfold og Telemark skal ha maks 500 meter til nærmeste tursti eller turveg innen 2025.

I tillegg bør man styrke kartleggingen av naturverdier i kommuner der naturgrunnet er dårlig kartlagt. Dette kan gjøres som et tiltak i strategien gjennom revidering av kartleggingen samtidig som prosjektet «Friluftslivets ferdselsårer» gjennomføres i den enkelte kommune. En revidering krever lite arbeid da hovedgrunnet er lagt.

Forum for natur og friluftsliv ser nødvendigheten og potensialet til å lage friluftslivets anleggsplan. Når vi ser på idretten sin struktur, har friluftslivet mye å hente. Samtidig er friluftslivsanleggene den mest brukte og mest populære aktivitetsarenaen i hele befolkningen. Det er også den arenaen som har størst potensiale for å øke aktivitetsnivået i befolkningen på jevnlig basis. Dette ble veldig tydelig nå i pandemi tiden. Her ligger det enormt folkehelsepotensiale, økt stedsattraktivitet og livskvalitet.

Prosjektet «Friluftslivets ferdselsårer» er et viktig prosjekt. Ved å kople på utarbeidelsen av en regional anleggsplan for friluftslivet til dette prosjektet, kan friluftslivets anleggsbehov tydeliggjøres. Det vil også bli lettere for kommuner, friluftsråd og organisasjoner å prioritere tiltak og søke om spillemidler til friluftslivsanlegg.

Å legge til rette for universell tilrettelegging vil kunne løftes opp i alle kommuner. Her er det også viktig å involvere prioriterte målgrupper som barn og ungdom i planleggingen av tiltak og ønsker. En vellykket tilrettelegging for aktivitetsanlegg i befolkningen krever involvering

innspill fra denne målgruppa. Et mål kan være en universell utformet turveg i hver kommune, eller 5 nye aktivitetsanlegg i fylket (for egenorganisert aktivitet) i året utarbeidet med sterk involvering fra ungdom.

Stedsutvikling:

Friluftslivets organisasjoner utgjør en stor del av organiseringen og driften av naturbasert reiseliv i fylket. Det unike her er at mye av driften skjer gjennom dugnad av frivillige, og slik sett har reiselivet mye igjen for hver krone som blir lagt igjen. FNF ønsker at naturbasert reiseliv blir en prioritet i strategiplanen, og at økt samarbeid og forståelse mellom reiselivsaktørene blir vurdert som et tiltak.

FNF Vestfold og Telemark har et gjennomgående ønske om økt tverrsektorielt arbeid innen kulturfeltet. Det ligger et enormt potensial her. Tenk dere å padle ny padleled langs kysten og oppleve live konsert/ oppvisning fra land, ha pitstop med lokal mat og kulturhistoriske stoppesteder med guiding. Slike kulturopplevelser finnes det et potensiale for, og da er naturbasert reiseliv naturlig å trekke inn. Slike sammenhenger håper jeg tydeliggjør potensiale vi etterlyser skal blomstre.

Aktivitet:

Måten vi er aktive på endrer seg og det forteller oss om hvordan vi som samfunn bør tilrettelegge for fysisk aktivitet i befolkningen. Den potensielle årlige velferdsgevinsten ved å få inaktive og lite aktive til å bli fysisk aktive er enorm. Deltakelse i friluftsliv og uorganisert trening har fått økt betydning blant voksne, mens færre deltar i organisert idrett og bruker idrettsanlegg. I spørreundersøkelser er det å gå tur i nærmiljøet det som har aller størst oppslutning som foretrukket måte å være mer aktiv på. Natur- og friluftslivorganisasjonene er selvskrevne bidragsytere til økt aktivitet i fylket og en viktig samarbeidspartner for fylkeskommunen.

Konkrete innspill til strategien med foreningenes behov:

Rammetilskudd og forutsigbarhet

FNF ønsker at VTFK stimulerer til økt friluftslivsaktivitet gjennom økonomisk støtte til natur- og friluftslivsorganisasjonene og i tillegg etablerer utviklingsmidler for friluftslivet på lik linje med det idretten har i dag.

FNF ønsker at VTFK gir organisasjonene muligheten til å kunne søke om fireårige tilskudd, for slik å sikre en forutsigbarhet i organisasjonenes drift og utvikling, og muligheten for å ha en

ansatt administrasjonsressurs. Vi ønsker at dere fornyer 4-årsavtalene, tilbyr avtale til søsterorganisasjonene i de fylkene som i dag ikke har langsiktig avtale og indeksregulerer tilskudds-beløpene.

Samarbeidsavtale/partnerskapsavtale

FNF ønsker at rammetilskuddene forankres i en samarbeidsavtale mellom den enkelte organisasjon og fylkeskommunen som utarbeides for hver tildelingsperiode. Vi ønsker jevnlig samarbeidsmøter med gjensidig forpliktelse og oppfølging.

Strategiplan

FNF ønsker at VTFK utarbeider en egen underordnet plan for friluftsliv og fysisk aktivitet, gjerne i kombinasjon med idrett. Med et nytt fylke, større fylke og samlet sett mange flere aktører enn tidligere, er det behov for at dette arbeidet klargjøres hos fylkeskommunen med en egen plan.

Nettverk, møteplasser for informasjonsutveksling

FNF ønsker at VTFK fasiliteter nettverk for organisasjonene der fylkeskommunen inviterer til jevnlig nettverksamlinger –både «Nettverk for paraplyorganisasjoner» og «Forum for idrett og friluftsliv». Vi ønsker en videreutvikling av kompetanseprogrammet for organisasjonene innen kultur, idrett og friluftsliv. Vi vil også oppfordre til å samle aktørene til en felles friluftslivskonferanse for faglig oppdatering samt skape samarbeidsarenaer.

Kartlegging

FNF ønsker at VTFK skal arbeide for at naturområdene kan benyttes til rekreasjon og naturopplevelse gjennom å ta en ledende rolle i kartlegging av natur og friluftsmuligheter i fylket, der det ikke er gjort.

- Kartlegge friluftslivets ferdselsårer, skiløyper, kyststier og andre turstier
- Arbeide for oppdaterte turkart over alle turområdene i Vestfold og Telemark
- Kartlegge friluftslivstilbud som gapahuker, teltplasser, serveringssteder, foreningers hyttetilbud, mv i fylket (friluftslivets anleggsplan) og presentere dette i en felles friluftslivportal
- Være en drivkraft for å revidere kartleggingen og verdsettingen av friluftsområder i kommunene regelmessig.
- Være en pådriver for at kommunene reviderer sine forvaltningsplaner for statlig sikra friområder.

Andre forslag til tiltak

- Støtte opp om «Friluftslivets uke» og «Natt i naturen». Styrke ungdomssatsing på tvers av natur og friluftslivorganisasjonene med blant annet #nattinaturenUNG og Unge Naturtalenter.
- Stimulere til aktivitet hele året og mulighet for å være mer aktiv i vinterhalvåret. Stimulere til innsamling av oppdatert info om skiløyper og isforhold og som gjøres tilgjengelig på nett, for eksempel på skisporet.no
- Strategier for å øke tilgjengeligheten for jakt i Vestfold og Telemark og tilbud om opplæringsjakt/introjakt.
- Videreføring av høstingbasert friluftsliv som prioritert tiltak, og rekruttering av barn og unge som integreringstiltak og stimuleringsmidler til dette.
- Kartlegge hvor langt Vestfold og Telemark fylke sin befolkning bor fra turstier. Hvor bor du mindre/mer enn 500 m fra en tursti?
- Videreføre satsningen på ren kyst. Støtte tiltak til strandrydding, men samtidig identifisere de største kildene til mikroplast og annen forurensning på lokale strender.

Med dette ønsker vi fylkeskommunen lykke til med arbeidet mot et mer bærekraftig Vestfold og Telemark på kultursiden. Det er et viktig arbeid vi står ovenfor, og de frivillige natur- og friluftslivorganisasjonene ser frem til videre samarbeid for å nå felles mål innen samarbeid, folkehelse, frivillighet, naturvern og sikring av viktige friluftsområder.

Mvh

Eirik Knive

FNF Telemark

Kristin Fredheim

FNF Vestfold